

JEDLIŃSK

PRZYSUCHA

PRZYTYK

WIENIAWA

WOLANÓW

ZAKRZEW

**Konkurs Kulinaryny
na najlepsze dania z Papryki!**

BRACIA TARNOWSCY

— NAJLEPSZĄ KAPELĄ NA FESTIWALU
KAPEL I ŚPIEWAKÓW LUDOWYCH
W KAZIMIERZU

**GOLONKA Z PRZYTYKA
Z CERTYFIKATEM DOCEŃ POLSKIE**

**SIÓDME SPOTKANIA
Z FOLKLOREM IM. STĘPNIAKA
W WIENIAWIE**

**ZAPRASZAMY NA
OGÓLNOPOLSKIE
TARGI PAPRYKI
W PRZYTYKU.**

**Letnie warsztaty dla dzieci
w Gminie Wolanów
finansowane ze środków
Programu Rozwoju Obszarów
Wiejskich**

**Z historii naszych gmin:
Podlodowscy w służbie Kościoła
katolickiego w XVI-XVII wieku**

Wstęp

Drodzy Czytelnicy!

Zachęcamy Państwa do lektury sierpniowego numeru Biuletynu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Razem dla Radomki”. Celem naszej publikacji jest przekazanie najważniejszych informacji dotyczących działań realizowanych przez Stowarzyszenie, oraz wydarzeń i inicjatyw związanych z rozwojem naszych "Małych Ojczyzn", dlatego zachęcamy Was do współredagowania naszego miesięcznika, witryn internetowych LGD, które miesięcznie odwiedza ponad 30 tysięcy Internautów. Chętnie przedstawimy ciekawe inicjatywy odbywające się w placówkach kulturalnych, oświatowych, projekty i działania podejmowane przez organizacje pozarządowe, jak również te, które realizują przedsiębiorcy czy osoby prywatne.

W aktualnym numerze znajdą Państwo artykuły poświęcone Ogólnopolskim Targom Papryki w Przytyku, których 14 edycja odbędzie się w dniu 18 sierpnia. Targom towarzyszyć będzie rozstrzygnięcie konkursu kulinarnego na

najlepsze dania z Papryki Przytyckiej. Przedstawimy również relację z letnich warsztatów realizowanych przez Stowarzyszenie „Razem dla Rozwoju” oraz gminę Wolanów; sylwetkę Braci Tarnowskich z Domaniowa – laureatów Festiwalu w Kazimierzu – najważniejszego przeglądu kapel i śpiewaków ludowych w Polsce; czy też kolejną część historii o rodzinie Podlodowskich.

Życzę przyjemnej lektury!

Prezes Zarządu Stowarzyszenia
LGD „Razem dla Radomki”
Cezary Adam Nowek

Konkurs Kulinarny na najlepsze dania z Papryki!

Lokalna Grupa Działania „Razem dla Radomki” z siedzibą w Radomiu zaprasza osoby prywatne, gospodarstwa agroturystyczne, lokale gastronomiczne, przedsiębiorców, organizacje zrzeszające osoby fizyczne, lokalne stowarzyszenia lub grupy nieformalne (np. Koła Gospodyń Wiejskich) oraz szkoły z klasami o profilu gastronomicznym, do udziału w konkursie kulinarnym o laury Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki” na najlepszą potrawę lokalną przygotowaną z papryki.

W konkursie mogą wziąć udział podmioty, których terenem zamieszkania i/lub działania to powiaty: radomski, przysuski, szydłowiecki, zwoleński, białobrzegi, miasto Radom, Szydłowiec, Zwoleń, Białobrzegi.

Uczestnicy konkursu mogą przygotować i przestać przepisy na max. 2 potrawy spośród takich kategorii jak:

- I dania gorące z papryki,
- II dania zimne z papryki,
- III przetwory (i nalewki) z papryki.

Nadesłane przepisy ze wskazaniem ich autorów zostaną zamieszczone w publikacji elektronicznej poświęconej produktowi tradycyjnemu obszaru – Papryce Przytyckiej, przygotowanej przez LGD „Razem dla Radomki”.

Przy ocenie potraw będą brane pod uwagę następujące kryteria: smak potrawy, regionalność, podanie potrawy. Oceny dokona profesjonalne trzyosobowe jury. Zwycięzcom z każdej z kategorii przekazane zostaną laury pamiątkowe oraz nagrody rzeczowe w postaci kosza produktów tradycyjnych.

Formularze zgłoszeniowe oraz przepisy wraz z zdjęciem/zdjęciami potrawy prosimy nadsyłać drogą pocztową na adres: «Razem dla Radomki», ul. Wernera 9/11, 26-600 Radom lub na adres e-mail: zarzad@razemdlaradomki.pl albo faxem (048) 38 58 996.

Na zgłoszenia czekamy do 07.08.2013r.

Rozstrzygnięcie konkursu odbędzie się 18 sierpnia 2013r. podczas Ogólnopolskich Targów Papryki w Przytyku.

.....
Doroła Wąsik
Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

KONKURS KULINARNY

O LAURY LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA RAZEM DLA RADOMKI

NA NAJLEPSZĄ POTRAWĘ LOKALNĄ PRZYGOTOWANĄ Z PAPRYKI

Uczestnicy konkursu mogą przygotować i przesłać **przepisy** na **max. 2 potrawy** spośród takich kategorii jak:

dania gorące z papryki

dania zimne z papryki

przetwory i nalewki z papryki

NADESLANE PRACE zostaną opublikowane w publikacji poświęconej produktowi tradycyjnemu - Papryce Przytyckiej, a autorzy najlepszych przepisów z każdej kategorii otrzymają **WYRÓŻNIENIA ORAZ NAGRODY**.

Na zgłoszenia czekamy do 07.08.2013 r.

Szczegółowe informacje na stronie:

www.razemdlaradomki.pl/konkurs_kulinarny

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europe inwestująca w obszary wiejskie Lokalna grupa działania "Stowarzyszenie "Razem dla Radomki"
Konkurs współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 – LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

BRACIA TARNOWSCY

— NAJLEPSZĄ KAPELĄ NA FESTIWALU KAPEL I ŚPIEWAKÓW LUDOWYCH W KAZIMIERZU

Kapela Braci Tarnowskich została wybrana najlepszą kapelą ludową na Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu. Bracia Adam (grający na skrzypcach i bębnie) oraz Stanisław (harmonia) otrzymali Basztę — główną nagrodę w kategorii kapel ludowych.

Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym to cykliczna impreza, promująca kulturę ludową i folklor, uważana za najważniejsze i najbardziej prestiżowe spotkanie muzyków i śpiewaków w Polsce. Warto zaznaczyć, iż jest to drugie takie wyróżnienie, które Tarnowscy otrzymali na tym najważniejszym święcie polskiego folkloru. Poprzednio pierwsze miejsce zajęli w 2008 roku.

Kapela Braci Tarnowskich z Domaniowa uważana jest za jedną z najlepszych kapel ludowych. Określana jest mianem mistrzów teatru weselnego, zwyczajowych spektakli, które odgrywa się drugiego dnia wesela. Słuchając ich muzyki przenosimy się w klimat zabawy sprzed wielu lat. Pochodzą z Domaniowa — z gminy Przytyk. Od 1968 roku występują jako rodzina Kapela Braci Tarnowskich. Grywali głównie po weselach, rzadziej na zabawach. Nagrania wykonywanej przez nich muzyki były transmitowane na łamach Radia Kielce. Przez okres ponad 20 lat zagraли ponad 500 wesel, a ich repertuar zawierał takie formy muzyczne jak mazurek, oberek, rumbę, fokstrota, polkę, czy tango. W połowie lat 90. tych zawiesili działalność koncertową. Powrócili

Bracia Tarnowscy
fot: Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

na scenę w 2006 roku. Od tego czasu aktywnie koncertują w wielu miejscach w Polsce, zdobywając wiele wyróżnień na przeglądach i festiwalach poświęconej muzyce ludowej.

Arkadiusz Ostrowski
Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

GOLONKA Z PRZYTYKA Z CERTYFIKATEM DOCEŃ POLSKIE

Firma „Ted” Przetwórstwo Mięsne z Przytyka, została laureatem IX audytu Ogólnopolskiego Programu Promocyjnego „Doceń Polskie”. Otrzymała certyfikat oraz tytuł Top Produkt za golonkę pieczoną — wyjątkowy specjał z Przytyka.

Przyznając certyfikaty eksperci oceniali smak, wygląd, a także stosunek jakości do ceny. Honorowy Patronat nad programem "Doceń polskie" sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W Ogólnopolskim Programie Promocyjnym "Doceń polskie" może wziąć udział każdy producent żywności, którego wyroby posiadają tak zwany polski akcent. Oznacza to, że muszą być produkowane w naszym kraju, wytwarzane według tradycyjnej receptury lub przy użyciu rodzimych surowców.

Godłem promocyjnym wyróżnia się tylko te artykuły, którym Loża Ekspertów podczas audytów certyfikacyjnych przyzna wysokie oceny. Każdy z pięcioosobowego grona jurorów ma do dyspozycji dziesięciostopniową skalę ocen. Wyrób, który zyska maksymalną liczbę punktów, poza godłem programu "Doceń polskie", otrzymuje ponadto tytuł Top Produkt.

Golonka Pieczona — jest produktem goszczącym na stołach mieszkańców regionu radomskiego od wielu lat. Sukcesu tego specjału, możemy upatrywać w przedwojennej tradycji jego produkcji, wyróżnieniem smaku oraz recepturze która przez ten czas pozostała niezmienna, ciesząc się powodzeniem szczególnie

wśród klientów szukających tradycyjnego smaku polskiej wiejskiej wędliny. Wyrób cechuje atrakcyjny wygląd, aromat wędzenia oraz niepowtarzalny smak połączony z najwyższą jakością.

Firma "TED" Przetwórstwo Mięsne, założona przez jej właściciela Tadeusza Sitarskiego w 1993 roku, to prężna i stale rozwijająca się firma produkująca szeroką gamę w y r o b ó w wędliniarskich wytwarzanych wg nowoczesnej technologii produkcji, wzmocnionej tradycją masarskiego rzemiosła. Wyroby cechuje atrakcyjny wygląd, aromat wędzenia oraz niepowtarzalny smak połączony z najwyższą jakością. Aktualnie specjalnością zakładu jest szeroki wachlarz wysokogatunkowych wędzonek i kiełbas, produkowanych z najszlachetniejszych gatunków mięsa wieprzowego, pochodzącego od sprawdzonych dostawców krajowych i zagranicznych. Firma "Ted" jest partnerem naszego Stowarzyszenia, jej wyroby wędliniarskie zostały wyróżnione jako produkty lokalne "Razem dla Radomki" i promowane są na różnych wydarzeniach i targach branżowych na stoiskach promocyjnych naszej organizacji.

Przytycka Golonka
fot: www.ted.com.pl

Arkadiusz Ostrowski
Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

SIÓDME SPOTKANIA Z FOLKLOREM IM. STĘPNIAKA W WIENIAWIE

Kapela Sami Swoi ze Starych Zdźarów okazała się najlepszą na zorganizowany w trzecią niedzielę przeglądu folklorystycznym w Wieniawie. Najlepszym solistą - instrumentalistą wybrano Jana Kmitę z Przysławowic Małych. Komisja doceniła także innych artystów który licznie stawili się na imprezie, która nosi imię wybitnego artysty - twórcy muzyki ludowej - Stanisława Stępnika.

Celem przeglądu jest popularyzacja twórczości ludowej oraz podtrzymywanie pamięci lokalnego muzyka ludowego pana Stanisława Stępnika, długoletniego mieszkańca gminy Wieniawa, który od najmłodszych lat był niewidomy. Jednak jego niezwykle zdolności muzyczne pozwoliły mu na stworzenie wielu polek, mazurków, oberków i walczyków.

Impreza która odbyła się już po raz siódmy – ma już swoich stałych sympatyków, którzy rokrocznie w trzecią niedzielę lipca pojawiają się w Wieniawie. W spotkaniach z folklorem uczestniczą kapele i instrumentalści z powiatu przysuskiego, szydłowieckiego, radomskiego i opoczyńskiego. W tym roku wystąpiła rekordowa ilość 18 kapel i 17 solistów, którzy rywalizowali w dwóch kategoriach: kapel ludowych z udziałem instrumentalistów, harmonia polska pedałowa i rozciągana, akordeon i skrzypce, bęben i bębenek oraz w kategorii instrumentalistów – solistów, harmonia, akordeon i skrzypce. Rywalizowali ze sobą też tancerze w konkursie tańca ludowego, w którym wystąpić mógł każdy uczestnik wydarzenia. Oprócz wspomnianych zwycięzców wyróżnienia otrzymali – Stanisław Posiadły ze Zwolenia oraz Adam Tarnowski z Janiszew. W kategorii kapel wyróżniono Kapelę Jana Wochniaka z Wieniawy i Kapelę Wlazłów z Kłudna.

Na zakończenie wydarzenia zaprezentował się zespół folk-rockowy – The Ukrainian Folk. Grupa ta powstała w 1990 roku we Lwowie i cieszy się dużą popularnością nie tylko w naszym kraju. Wydarzenie „VII spotkanie z folklorem im. Stanisława Stępnika” współfinansowane zostało ze środków Unii Europejskiej dla Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach naboru wniosków dla działania „Małe Projekty” realizowanego przez Stowarzyszenie „Razem dla Radomki”.

Arkadiusz Ostrowski
Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

Spotkanie z folklorem im. Stanisława Stępnika
fot: Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

ZAPRASZAMY NA OGÓLNOPOLSKIE TARGI PAPRYKI W PRZYTYKU.

Ogólnopolskie Targi Papryki – to wydarzenie organizowane od 1999 roku z inicjatywy Wójta gminy Przytyk, Starosty Powiatu Radomskiego oraz Prezesa Radomskiej Giełdy Rolnej. Impreza stanowi formę promocji przednich odmian papryki, na które popyt stale wzrasta. Z roku na rok, uczestniczą w nim tysiące mieszkańców gminy Przytyk i okolicznych miejscowości, a także coraz liczniejsze grono gości z poza regionu. Tegoroczne Paprykowe Święto odbędzie się w niedzielę – 18 sierpnia 2013 r. i jest współfinansowane ze środków Stowarzyszenia „Razem dla Radomki” przyznanych w ramach działania Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla działania Małe Projekty.

Miejsce organizacji tej imprezy nie jest przypadkowe – albowiem Przytyk wraz z okolicznymi gminami – nazywane są paprykowym zagłębiem. To z tego obszaru pochodzi blisko 80% krajowej produkcji tego smacznego warzywa. W samym Przytyku paprykę uprawia się w około 200 gospodarstwach, a „Papryka Przytycka” to jeden z najbardziej rozpoznawalnych produktów rolniczych z tego regionu. Targi to również doskonała okazja do spotkań producentów z kraju i z zagranicy. Podczas imprezy producenci mają możliwość wymiany informacji na temat tajników uprawy papryki i zdobycia doświadczeń dotyczących sprzedaży i promocji swoich produktów. Każdy z odwiedzających targi będzie miał możliwość degustacji poszczególnych odmian papryki a także przeróżnych potraw, których głównym składnikiem jest papryka.

Dzisiaj Papryka Przytycka to coraz bardziej rozpoznawalny produkt.

Dzięki staraniom Lokalnej Grupy Działania "Razem dla Radomki" oraz Urzędu Gminy w Przytyku - Papryka Przytycka 28 lipca 2011 r. znalazła się w gronie wyróżnionych produktów przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Marka Sawickiego - uzyskując wpis na listę Produktów Tradycyjnych tworzonej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obecność "Papryki Przytyckiej" wśród Produktów Tradycyjnych - podkreśla prawie 2 letnie przygotowania i działania promocyjne podejmowane na rzecz budowy wizerunku produktu lokalnego - a także świadczy o wyjątkowej jakości, wyśmienitym smaku oraz wytwarzaniu zgodnym z tradycyjnymi metodami produkcji na przestrzeni ostatnich 25 lat. "Papryka Przytycka" to również jeden z najbardziej rozpoznawalnych produktów z terenu subregionu radomskiego.

Targom towarzyszą atrakcje artystyczne – konkursy, występy licznych zespołów, oraz gwiazd polskiej sceny muzycznej i kabaretowej. Co roku przyznawane są nagrody na najładniejsze stoisko wystawiennicze. Niezależnie od wieku każdy znajdzie dla siebie coś atrakcyjnego. Gwiazdami tegorocznej imprezy będzie jeden z najpopularniejszych piosenkarzy polskiej estrady – Andrzej „Piasek” Piaseczny, Kabaret Paka, zespoły :Akcent” i „Expert”. Dla sympatyków potraw z papryki – przygotowany będzie pokaz kulinarny prowadzony przez wybitną aktorkę Bożenę Dykiel.

Tegoroczna edycja Targów Papryki współfinansowana jest w ramach naborów wniosków ogłoszonych przez naszą Lokalną Grupę Działania „Razem dla Radomki” ze środków finansowych Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla działania „Małe Projekty”

Serdecznie zapraszamy!

Arkadiusz Ostrowski
Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

Targi Papryki w Przytyku 2013 r.
fot. Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

Mirosław Ślifirczyk
Starosta Radomski

Dariusz Wołczyński
Wójt Gminy Przytyk

Andrzej Rzońca
Prezes Rolno-Spożywczego
Rynku Hurtowego S.A.

Patronat Honorowy:
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Marszałek Województwa Mazowieckiego

XIV

PRZYTYPK

18 sierpnia 2013 r.

OGÓLNOPOLSKIE

TARGI

PAPRYKI

PROGRAM

- 11:15 Formowanie korowodu paprykowego
- 11:30 Msza święta w kościele pod wezwaniem
Podwyższenia Krzyża Świętego
- 13:00 Występ Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Przytyka
- 13:15 Wystąpienia gospodarzy i gości - wręczenie medali „Zasłużony
dla Rolnictwa” oraz „Zasłużony dla Powiatu Radomskiego”
- 14:00 Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród w konkursie
na najładniejsze stoisko z papryką
- 14:20 Występ zespołu ludowego „Plejada”
- 14:30 Bożena Dykiel gotuje potrawy z papryki
- 14:45 Program dla dzieci „Świat według Brzechwy”
- 16:30 Występ Kabaretu „Paka”
- 18:00 Występ zespołu „Akcent”
- 19:00 Występ zespołu „Expert”
- 20:30 Koncert Andrzeja Piasecznego
- 22:00 Pokaz sztucznych ogni

PATRONAT MEDIALNY

Powitanie Lata w Domaniowie 2012 r.
 fot: Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

Letnie warsztaty dla dzieci w Gminie Wolanów finansowane ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

Stowarzyszenie „Razem dla Rozwoju” z Bieniędziej wspólnie z Gminą Wolanów realizuje wakacyjny projekt w ramach działania 413. PROW na lata 2007-2013 pt. „Organizacja letnich warsztatów dla dzieci z terenu Gminy Wolanów”. Projekt został złożony w LGD Razem dla Radomki w ramach naboru Małych projektów przez Gminę Wolanów w 2012 r. a realizowany obecnie przez stowarzyszenie. Warsztaty realizowane są w miesiącu lipcu i sierpniu w dwóch grupach blisko dwudziestoosobowych w świetlicy w Jarosławicach i Chruślicach dla dzieci w wieku od 7 do 13 lat. Są to zajęcia o charakterze praktycznym. Na warsztatach fotograficznych uczestnicy poznają metody profesjonalnego fotografowania martwej natury i pleneru. Przedmiotem zajęć było też fotografowanie ciekawych i zabytkowych miejsc najbliższej okolicy czy fotografia portretowa. Warsztaty prowadzone są przez doświadczonego trenera w miłej i rodzinnej atmosferze pod okiem opiekunów z przygotowaniem pedagogicznym. Na potrzeby projektu zakupiony został aparat fotograficzny, który służył młodym uczestnikom podczas zajęć warsztatowych.

Poza tym prowadzone są warsztaty z rękodziela ludowego mające na celu zapoznanie uczestników z technikami rzeźbiarskimi czy malarskimi. Dzieci chętnie uczestniczą w warsztatach, aktywnie włączając się w proponowane zajęcia. Nie zabrakło również różnego rodzaju zajęć świetlicowych, rozgrywek sportowych i gier integracyjnych. Dzieci mają zapewnione również inne atrakcje: rajdy rowerowe, ogniska czy spacer po okolicy. Każdego dnia otrzymują jeden posiłek w formie drugiego śniadania, owoce, słodczyce i picie.

Uczestnicy mogą również poznać zasady i pomocy czy radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Program warsztatów jest bardzo ciekawy. Uczestnicy chętnie spotykają się i zawiązują wakacyjne przyjaźnie.

Anna Okrój
 Prezes Stowarzyszenia Razem dla Rozwoju

Arkadiusz Ostrowski
 Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

Z historii naszych gmin: Podlodowscy w służbie Kościoła katolickiego w XVI-XVII wieku

Rodzina Podlodowskich była związana z religią katolicką od pokoleń-tak jak przeważająca większość społeczeństwa polskiego. Warto w tym miejscu wspomnieć chociażby niektórych przedstawicieli rodu, którzy w XVI i XVII wieku pełnili godności kościelne. Przykładem może być osoba Jerzego Podlodowskiego, syna Hieronima, który na kartach historii zapisał się jako pleban w Błotnicy i w Skrzynnie. Poza tym, np. Stanisław Lupa cieszył się protekcją osób duchownych-krakowskich biskupów: Samuela Maciejowskiego i Piotra Tomickiego, a przebywając na dworze pierwszego z nich sprawował funkcję dworzanina. Takie znajomości z osobami silnie związanymi z Kościołem przyczyniły się do obejmowania przez dziedziców Przytyka intratnych i coraz bardziej prestiżowych urzędów zarówno państwowych jak i kościelnych.

W początkowych latach XVI stulecia nic nie wskazywało na to by cokolwiek mogło zachwiać ugruntowaną i stabilną pozycją polskiego Kościoła. Jednak idee i hasła napływające z sąsiednich krajów objętych ruchem reformacyjnym również i na ziemiach Rzeczypospolitej znalazły swych zwolenników i kontynuatorów, także w rodzinie Podlodowskich. Zanim do tego doszło ukażmy jak przedstawiała się działalność rodu na rzecz Kościoła katolickiego.

Chrzcielnica ufundowana w 1617 roku dla kościoła w Zakrzewie przez Jerzego Podlodowskiego
fot: A. Świątkowska

Dziedzice Przytyka w miarę swoich możliwości wspierali, głównie finansowo, lokalne kościoły, wokół których znajdowały się ich ziemskie uposażenia. Majątki te położone były przede wszystkim w parafii Zakrzew, Przytyk i Jarosławice. Oprócz tego posiadali oni prawo opieki do świątyni w takich miejscowościach jak Klwów, Gielniów, Skrzyńsko, Drzewica, Jedlińsk czy też Goryń. Przytyk, siedziba rodu, należał pod względem administracyjnym do arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i archidiaconatu kurzelowskiego. O dokładnych początkach funkcjonowania tejże parafii nie ma na razie szczegółowych informacji, a najstarsze ocalałe metryki kościelne datowane są na 1630 rok. O świątyni, która przyjmowała wiernych w początkach XVI wieku, wspomina autor Dekanatu radomskiego ksiądz Jan Wiśniewski, przywołując jej wizytację, której dokonał Jan Łaski. Kościół w owym czasie był drewniany, pod wezwaniem św. Ducha i św. Krzyża, zaś jego kolatorami byli Podlodowscy. Funkcję proboszcza powierzono Hieronimowi z Liszowa, był tam również wikary i ministrant, którzy za swą posługę otrzymywali wynagrodzenie. Według ks. Wiśniewskiego do kościoła należał Przytyk i 4 dwory: Ostrów, Suków, Wola Sukowska i Studzienice. Fundację przytyckiej parafii niekiedy przypisuje się dwóm przedstawicielom rodziny Podlodowskich: Janowi i Jakubowi, co mogłoby świadczyć o tym, iż funkcjonowała już ona w XV stuleciu. Przykładem potwierdzającym wsparcie udzielane lokalnym kościołom przez ród z Przytyka była świątynia farna w Radomiu. To właśnie na rzecz tegoż kościoła Stanisław Lupa Podlodowski w 1550 roku przekazał „...dla plebana i wikariuszy świątyni św. Jana w Nowym Radomiu 10 grzywien procentu na Mleczkowie od zł 400 wyderkafu”.

Również pewne zasługi mieli dziedzice Przytyka dla parafii zakrzewskiej. Kiedy zniszczeniu uległa świątynia parafialna ówczesny właściciel miasta, Jerzy Podlodowski, w 1612 roku wznosił nową drewnianą budowlę, która służyła wiernym przez ponad 160 lat. Symbolem powstania nowego budynku kościelnego i cennym zabytkiem jest chrzcielnica wykonana z piaskowca, pochodząca z 1617 roku, którą Jerzy przekazał świątyni i można zobaczyć ją w parafialnym kościele w Zakrzewie.

Podlodowscy jako właściciele Przytyka aktywnie wspierali inicjatywy podejmowane przez miejscowych księży oraz mieli wpływ na obsadzanie stanowisk w parafiach, których byli opiekunami. Z własnych środków finansowych pokrywali koszty budowy nowych świątyni czy też kaplic. Pomocna dłoń rodziny wobec kwestii religijnych sprawiała, iż mogli oni liczyć na przychylność dostojników kościelnych. Już Stanisław Lupa korzystał z takich „dobrodziejstw” przebywając w otoczeniu krakowskich biskupów na ich dworze, co w późniejszym czasie znacząco wpłynęło na rozwój jego zawodowej kariery o czym już wspomniano. Postać Jerzego, stryjecznego brata Lupy, doskonale obrazuje te wzajemne powiązania, dzięki którym w niedługim czasie z kanonika awansował do rangi referendarza koronnego. Związki Kościoła katolickiego z tą rodziną uwidacznia również osoba Wojciecha Podlodowskiego, który w 1547 roku miał pełnić godność sandomierskiego kanonika.

W materiałach źródłowych tenże Wojciech występuje jako syn Hieronima, a tym samym rodzony brat Jerzego. Jednakże znikoma ilość źródeł utrudnia zweryfikowanie tej informacji. O Janie Podlodowskim, proboszczu w Gołaczowie i bracie

Stanisława Lupy wspomina Wacław Urban w odniesieniu do testamentu Jana datowanego na 1568 rok. Warto zauważyć, iż mimo tego, że ksiądz Podlodowski zwalczał reformacyjne hasła to nie zerwał kontaktów z niektórymi członkami rodziny, którzy w drugiej połowie XVI wieku opowiadali się po stronie protestantyzmu. Dzięki temu uzyskiwał poparcie zarówno w przypadku zwycięstwa reformacji jak i kontrreformacji. Świadczy o jego tolerancji i dalekowzroczności to, że na egzekutorów swej ostatniej woli wyznaczył dwóch protestantów i jednego katolickiego księdza.

Stanisław Lupa zmarł w 1550 roku, a jego ciało spoczęło wnieistniejącym już drewnianym przytyckim kościele. Wspomniany już ks. Jan Wiśniewski oraz Irena Kaniewska pisali oznaczając płytę nagrobnej tegoż Podlodowskiego, która miała znajdować się w rodzinnej parafii rodu znad Radomki. Na niej to w rogach umieszczono 4 herby: Janina, Leliwa, Herbut i Oksza, a dodatkowo nad każdym z nich wryto litery SP. Środkową część płyty stanowiło koło, wokół którego zawarto inskrypcję w stylu renesansowej kapitawy w języku łacińskim. Brzmiała ona następująco: „G.D. Stan. Podlod. Dap. Sand. Anno

Płyta nagrobna Katarzyny Białaczewskiej
fot: A. Świątkowska

1550''. Ks. Wiśniewski zawarł informację o 4 płytach kamiennych umieszczonych w prezbiterium przytyckiej świątyni. Jedna z nich zawierała herby: Janina, Jelita, Nowina i Grzymała oraz litery, które są zatarte. Drugą płytą wzniesioną z piaskowca miała nisko 2 herby: Stary Koń i Łodzia oraz litery X. A. B. P. Natomiast powyżej na tej samej płycie wryto kolejne dwa znaki herbowe: Odrowąż i Łabędź wraz z literami K. A. K. K. Napis dookoła płyty głosił: „Generosa Catarina a Białaczow consors quonda gnos olim Laurentii Podlodowski 1579 carissima...''. W dostępnych przekazach źródłowych można znaleźć informacje, iż chodzi tu o córkę Jakuba Chlewickiego i Zofii z Lubrańskich, Katarzynę z Białaczowa, żonę Wawrzyńca Podlodowskiego. Druga hipoteza stwierdza, iż osobą tą była córka Jakuba i Małgorzaty Bąk, a tym samym ciotka Jana Kochanowskiego, poety z Czarnolasu. Co do tej kwestii zgodności na razie nie ma. Wrogach kolejnej płyty

umieszczone zostały również 4 herby: Janina, Leliwa, Herbut i Oksza, a pod każdym z nich widniał napis SP-o o czym wyżej wspomniano. Dodatkowo poza napisem cytowanym przez Irenę Kaniewską środkową część płyty wypełniał również monogram Chrystusa JHS. Warto by te cenne i unikatowe zabytki znajdujące się przy kościele w Przytyku ocalić od zniszczenia i zapomnienia.

Według autora Dekanatu radomskiego również kościół w Skrzynnie zawierał materialne znaki wskazujące na pewną działalność religijną na rzecz tejże świątyni bądź parafii rodziny z Przytyka.

W tym miejscu umieszczono dwie wykonane z mosiądzu tablice. Na pierwszej z nich widniał rodowy herb Podlodowskich, czyli Janina i łacińska inskrypcja o „...cnotach Pawła z Przytyka Podlodowskiego, wielce zasłużonego rycerza, co z pola bitwy schodził ostatni, którego imię tysiąc dziatek i małoletnich wspomina, on bowiem wielu z nich majątkiem swoim z nędzy wydzwignął i jednych do stanu duchownego, drugich do cywilnego usposobił''. Tenże Podlodowski ziemski żywot zakończył 20 września 1670 roku. W tymże kościele w kaplicy św. Barbary umieszczono znacznych rozmiarów płytą z takim oto napisem: „Pod tym twardym kamieniem czeka dnia ostatniego Samuel Podlodowski s Prziłka które urodziła Katarzyna Giewoszowna z Olexowa 2 Julii an. 1569 fundowała ołtarz św. Anny w kaplicy swej na rozmnożenie chwały paskiej dług ostatni zapłacił i roku 16__ dnia...''. Warto również o tych zabytkach pamiętać.

Poza tym, że Podlodowscy udzielali finansowej pomocy miejscowym świątyniom, to prowadzili również i inne działania zmierzające do szerzenia się i pogłębiania religii katolickiej w ziemi radomskiej. W roku 1645 wdowa po Krzysztofie Podlodowskim, Zofia ze Zdziechowskich, założyła Bractwo Różańca Świętego. Znajdowało się ono przy kościele przytyckim, a do grona jego opiekunów weszli m.in. Mikołaj Kochanowski, Maciej Łubieński oraz Jakub Podlodowski. Intencje

i modlitwy wierni zanosili przed obraz Matki Boskiej Różańcowej, a na początku drugiej połowy XVII stulecia miało miejsce pierwsze „cudowne uzdrowienie'' poważnie chorego Józefa Podlodowskiego. By bractwo to miało swoje fundusze Zofia Podlodowska przekazała w 1658 roku na jego potrzeby 1000 złotych polskich, a ówczesny proboszcz przytycki, ks. Szablakiewicz, podarował na ołtarz srebrną tabliczkę. Wraz z tragiczną śmiercią wspomnianego wyżej dostojnika duchownego bractwo zaczęło ubożeć, głównie w kwestii swych członków, ale ks. Jan Purzycki ponownie przywrócił je do swego dawnego funkcjonowania. W tym też okresie rolę protektorów objęli m.in. Mikołaj, Jakub Bonawentura oraz Barbara Podlodowscy, a także przedstawiciele takich rodzin jak Kochanowscy czy też Karwicy.

Rodzina Podlodowskich w XVI-XVII wieku aktywnie uczestniczyła w życiu Kościoła katolickiego, zarówno dzięki pełnieniu funkcji kościelnych jak i finansowaniu nowych świątyni czy też kapliczek. Chwilowe zainteresowanie i propagowanie hasła reformacji, którym niektórzy przedstawiciele rodu ulegli, w przeważającej mierze zamarło wraz z końcem XVI stulecia. Świadectwem silnego zakorzenienia się wyznania katolickiego w społeczeństwie polskim była z pewnością powtórna konsekracja i odnawianie budynków kościelnych zamienionych na zbory protestanckie, których dokonywali przedstawiciele stanu szlacheckiego powracający na łono wyznania swych przodków.

mgr Agata Świątkowska
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Stowarzyszenie LGD "Razem dla Radomki"

Biuro Stowarzyszenia

ul. Wenera 9/11
26-600 Radom
tel./fax (48) 38 58 996

Biuro czynne w godzinach:

Poniedziałek 9.00-17.00
Wtorek – Piątek 8.00-16.00

Adresy e-mail:

zarzad@razemdlaradomki.pl
lgd@razemdlaradomki.pl
promocja@razemdlaradomki.pl

Strony www:

www.razemdlaradomki.pl
www.wdolinieradomki.pl
www.innowacyjnaradomka.pl
www.paprykaprzytycka.pl
www.elearning-szkolenia.eu
www.facebook.com/pages/LGD-Razem-dla-Radomki/115569261822956
www.razemdlaradomki.blip.pl

Biuletyn Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki”

Zespół redakcyjny: Cezary Adam Nowek
Arkadiusz Ostrowski
Dorota Wąsik
Anna Okrój
Agata Świątkowska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem dla Radomki”
Współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 – LEADER
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013